

Verksamhetsplan för ByggDialog Dalarna 2018 - 2020

Bakgrund

Regionens eller länets utveckling och tillväxt är beroende av proaktiv samverkan mellan länets offentliga aktörer, högskola och näringsliv. Detta är inte minst nödvändigt för att förbättra länets samhällsbyggande och åstadkomma ett effektivt byggande och förvaltning. Framtiden för en konkurrenskraftig bransch i regionen kräver att arbetet baseras på innovationer och processer som ger underlag för relevant forskning och kunskapsväxling av hög kvalitet.

Byggsektorn debatteras livligt och betraktas ofta som central part i flera viktiga utmaningar samhället står inför. Byggekostnader, byggsektorns produktivitet, kvalitet och miljö/energi är exempel på områden som spelar allt större roll i konkurrensen på marknaden. Dalaföretagen är små och medelstora, vilket innebär att resurser för omvärldsbevakning oftast saknas. Marknadens krav på nya styrsystem, modeller, metoder och produkter kan vara viktiga ingredienser i företagets utveckling. Behov av förändring ställer samtidigt stora krav på kunskapsväxling och kompetens.

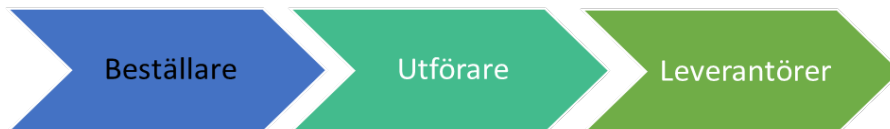
Denna samverkan har utvecklats i ByggDialog Dalarna där klustret anses som ett av länets bäst organiserade. Branschens ideella engagemang och delaktighet är i hög grad beroende av regionens tydliga mandat och förtroende. Av denna anledning vidareutvecklas samarbetet med Region Dalarna och Länsstyrelsen, vilket också innebär att föreningen ser sig som genomförare av regionala planer och program (Energi- och klimat strategi, Dalarnas miljömål, Dalarna 2020).

Högskolan Dalarnas utveckling och möjlighet till kunskapsväxling är en avgörande faktor för företagets möjligheter till tillväxt och rekrytering inom regionen. Byggdialogen har som mål att på olika sätt stödja och utveckla Högskolans verksamhet med ett direkt och påtagligt aktiviteter. Samtidigt deltar lärare och forskare aktivt i föreningens temagrupper med kunskap i sakfrågor och koordinationstjänster.

ByggDialog Dalarna som funnits som nätverk sedan 2005 övergick från 2013 till att vara en ideell förening. Under senare år har utveckling av verksamhet och organisation fortsatt på ett påtagligt sätt, en riktning som behöver fortsätta. En av klustrets styrkor är att det deltar aktörer

från hela bygg- och förvaltningsprocessen. Genom tydliga beställare kan utvecklingsarbeten genomföras bland aktörer i hela kedjan. Tar beställarledet beslut på en låg energinivå, ett

byggande i trä eller att använda ett IT-system kan Byggdialogen föra arbetet vidare genom hela kedjan.

Denna verksamhetsplan beskriver föreningens fokus under åren 2018 - 2020.

Övergripande gemensamma ambitioner

ByggDialog Dalarna vill fördjupa dialogen och samspelet mellan de som deltar i olika beslutsprocesser inom bygg- och förvaltningssektorn. Avsikten är att planering, byggande och förvaltning av byggnadsverk i Dalarna sker med ökad kvalitet, effektivitet och till lägre kostnader utifrån helhetsperspektivet om en hållbar utveckling i länet.

Övergripande sammanfattade strategier är:

- Vidareutveckla kluster- och projektorganisationen till en av landets/länets starkaste
- Skapa samverkan med aktörer på internationell, nationell och regional nivå
- Utveckla temaområdena och genomför handlingsplanerna
- Genomföra projekten Grön Agenda och övriga beslutade projekt

Organisation

Föreningen har en besättning bestående av fem anställda enligt följande:

- Verksamhetsledare
- Utvecklare/v verksamhetsledare
- Kommunikatör
- Projektledare
- Energiexpert

Dessutom medverkar IUC Dalarna och Byggt utbildning Star i organisationen med följande funktioner:

- Innovationsfunktion

- Projektadministration
- Högskolelänk

Föreningens kontor är placerat på Högskolan Dalarna i Borlänge, vilket skapar god grund för fortsatta samarbeten med lärare, forskare och studenter.

Beslutade projekt

Föreningen har beviljats projektmedel för projektet **Grön Agenda** som utgör huvuddelen av den verksamhet som bedrivs under perioden. Interreg – projektet **Eco-Inside** avslutas juli 2018 och för ett nytt liknande projekt har ansökan lämnats in.

Byggdialogen är dessutom projektägare eller partner i följande projekt:

- **Varsam energieffektiv renovering Tjärna Ängar** – ett projekt mellan Högskolan Dalarna, Tunabyggen och Byggdialogen.
- **Den uthålliga regionen – energieffektivisering i samhällsplanering utanför större tillväxtregioner.** Partners är KTH, Sweco, dalakommuner och Byggdialogen.
- **Effect4building** – projektägare är Länsstyrelsen Dalarna och Byggdialogen är utförare.
- **Lågan** – en samverkanplattform mellan Energimyndigheten, Sveriges Byggindustrier och bygg- och fastighetssektorn.

I projekten nedan ställer Byggdialogen som organisation upp med tillgång till föreningens företagarnätverk:

IMTRIS – ett forskningsprojekt mellan Högskolan Dalarna, Karlstad Universitet och Norska motsvarigheter.

Grön Agenda

Projektet Excellent Building Region avslutades under 2017 och ett nytt strukturfondsprojekt med namnet Grön Agenda beviljades. Nedan beskrivs projektets aktiviteter som också speglar de arbetssätt projektet avser att använda. Aktivitetsplanen delas in i de processer som drivs och tillhörande aktiviteter.

Aktivitetsplan 2018 -2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	kostnader	Beskrivning
Process: Kompetensutveckling	2018-01-01	2020-08-31		Anordna kompetensväxling med frukostmöten, studiebesök, workshops, seminarier. Utveckla samarbeten med flera forskarmiljöer ex RISE. Höj beställar-

				kompetensen inom hållbart byggande.
Framtidens kompetens	2018-01-01	2018-12-31		En studentbank skapas på Byggdialogens hemsida. Här förmedlas kontakter och cv:n till studenter som vill ha sommarjobb, heltidsarbete, praktik och examensarbeten. Vidareutveckla examensarbeten och återför resultaten till branschen.
Process: Ökat träbyggande	2018-01-01	2020-08-31		Driva processen med bas i den politiska temagruppen för Träbyggande. Förbättra nätverket med tillverkarledet. Genomföra förstudier ex teknikval, logistik, behov. Lägga ett nationellt och internationellt perspektiv. Utveckla kunskapen om träets egenskaper för god inomhusmiljö och hälsa.
Aktivitet: Trätekniskt centrum	2018-01-01	2019-12-31		Studiebesök på minst två centrumbildningar, förstudie för en centrumbildning i Dalarna
Aktivitet: Stärk beställarledet i träbyggande	2018-01-01	2018-12-31		Skapa gemensamma strategier och uppföljning på regional nivå
Aktivitet: Kompetenspaket för träbyggande	2018-08-31	2020-12-31		Upprätta ett kompetenspaket för träbyggande och erbjud kommunerna ett kompetenslyft
Aktivitet: Spetskompetens inom träbyggande	2019-01-01	2020-12-31		Kontraktera spetskompetens för träbyggande och erbjuda kommunerna.
Aktivitet: Studier av träbyggnadsprojekt i regionen	2018-03-31	2020-06-30		Studera träbyggnadsprojekt för att utröna hinder inom proces-

				sen för ökad användning av trä.
Process: Effektiv bygg och förvaltningsprocess	2018-01-01	2020-12-31		Driva processen tillsammans med temagruppen. Skapa en kvalitets- och klimatsäkrad byggprocess – dalamodellen. Nätverk: Effektivt byggande och Förvaltningsgruppen
Aktivitet: Kostnadsanalyser	2019-01-01	2020-12-31		Genomföra fördjupade studier av kostnader för byggande.
Delprocess: Digitalisering	2018-01-01	2020-08-31		Process som syftar till att öka digitaliseringen inom branschen. Nätverk: Digitaliseringsgruppen
Aktivitet: BIM	2018-09-01	2019-06-30		Starta delprojekt där nya användare erbjuds kompetensstöd i utförandet. Resultaten sprids i dialog i nätverken. Stärk BIM-processen i alla led.
Delprocess: Energieffektiva bostäder i byn byggda i trä	2018-01-01	2020-12-31		Skapa ett nätverk mellan intresserade byar. Öka kompetensen om alternativa finansieringsmodeller.
Aktivitet: Koncept för nyproduktion av bostäder	2018-09-01	2019-12-31		Utveckla ett koncept för flerbostadshus i byn i samverkan med trähusleverantörer i Dalarna.
Process: Innovationsmiljöer	2018-01-01	2020-08-31		Utveckla samarbetet mellan kommuner och näringsliv där kommuner och bolag erbjuder projekt, objekt som innovations- och testbäddbas. Nätverk: Äldreboendegruppen
Aktivitet: Jakobsdalen - innovations-	2018-01-01	2019-12-31		Följa projektet, delta i rekrytering av företag,

arena				skapa innovationsmiljöer, arenor, testbäddar.
Aktivitet: Dalarnas villa Testbädd	2018-01-01	2020-08-31		Testbädd för energi- och klimatsnål utveckling. Projektet följer uppförandet och bedriver kompetensutveckling med dialog inom: fuktsäkert byggande, giffria material, miljömärkning, ventilation, konstruktion av vägg, energieffektivt byggande mm. Byggprocessen stoppas regelbundet för att ge utrymme för kompetensinsatser. Delprojektet används som bas till dialog med småhusleverantörer i länet.
Delprocess: Boende för äldre	2018-01-01	2020-12-31		Driva processen tillsammans med gruppen för boende för äldre (kommunerna). Kompetensväxla mellan kommuner. Genomföra studiebesök i landet. Studera boendets förändring över tid – utveckla flexibla boendeformer.
Aktivitet: Dela ritningar	2018-01-01	2019-03-31		Skapa ett system där kommuner kan dela ritningar via Byggdialogens hemsida.
Aktivitet: Nyckeltal för äldreboendeformer	2018-01-01	2018-12-31		Upprätta en struktur för jämförelser av nyckeltal för äldreboende (särskilt boende, trygghetsboende)
Process: Attraktivitet	2018-03-31	2020-12-31		Öka kompetensen och använda kompetens för arkitektur, gestaltning, design.

				Ta fram en aktivitetsplan och starta genomförandet. Nätverk: Arkitekturrådet
Aktivitet: Arkitekturrådet	2018-01-01	2018-04-01		Inordna arkitekturrådet i Byggdialogens organisation.

Ecolinside

Byggdialogen är engagerad i det arbetspaket som kallas *Bärkraftigt byggande* och är direkt ansvarig för paketet *Gränsöverskridande innovationsplattform*. Övriga paket är *Strategier bygg i trä* och *Offentligt byggande* som pådrivare för tjänsteutveckling.

Projektet avslutas 2018-06-30 och följande aktiviteter genomförs under våren:

- Innovationsseminarium – företaget Creator leder en workshop i syfte att utveckla Byggdialogens innovationskompetens.
- Energiworkshop – workshopen utgör en session i det regionala årligen återkommande energiseminarier i Länsstyrelsens regi.
- Workshop ventilation – genomförs tillsammans med Högskolan Dalarna och Tunabyggen.

Ecolinside 2.0

Projektet delas in i tre arbetspaket där Byggdialogen finns som medverkande utförare i arbetspaket 3; *Vägar mot Zero Emission Inner Scandinavia*. Inom arbetspaketet har fyra aktivitetsområden formulerats enligt följande:

Aktivitet 1: Cirkulärt byggande

Innehåller förstudier av materialval vid byggande, avfallshantering, digitala modeller för resursanvändning och kompetensutveckling.

Aktivitet 2: Living lab för hållbart byggande

Öka antalet pilotanläggningar, använda digitala verktyg, visa upp och utveckla träbyggandets olika metoder. Fortsätta utvecklingen av den påbörjade innovationsplattformen.

Aktivitet 3: Hållbar renovering

Utveckla hållbarheten i renoveringar, använda digitala verktyg och smarta-hus teknologi. Öka val av förnyelsebara material, återbruk och energieffektiva lösningar. Skapa plattform för information mellan byggvaruhandel och konsumenter.

Aktivitet 4: Mobilitet i kompetensflöden

Öka gränsöverskridande flöden av kompetens, öka utbytet mellan europeiska länder.

Effect4building

Projektet innehåller fem arbetspaket och nedan listas de områden aktiviteter planeras:

1. Leverantörer av tekniska lösningar
Omvärldsanalys som tar fram lösningar och teknik, sprida erfarenhet och bygga kunskap så att man inspireras att investera i dessa. Ta fram nyckeltal och generella ekonomiska beräkningar på olika lösningar. Träna på att upphandla funktioner istället för att köpa produkter. Feedback till marknaden av nya behov.
2. Flertjänstavtal
Att lägga in fler parametrar och funktioner i upphandlingar och EPC-kontrakt (energi, inomhusklimat, buller, brandlarm mm).
3. Kalkyleringsmetoder
Utveckla och utbilda i och använda andra metoder än enbart återbetalningstid, t ex internränta, nuvärdeskalkyl, LCC, kassaflödesanalys och intern fondering i en kommun.
Arbeta med att utveckla hur energikartläggningars åtgärder bör presenteras. Beräkna andra värden "non energy benefits" som kommer på köpet med energiinvesteringar.
4. Paketering
Utveckla och utbilda i användningen av Totalmetoden (Belok) och pröva att paketering i syfte att göra investeringar i större EPC-projekt.
5. Prosumer kontrakt (producent och konsument av energi)
Ta fram vägledning om hur man bör tänka, beräkna och agera för att optimera sin egen energiförsörjning. Hitta best practise. Ta fram rekommendationer och vägledning för hur man hanterar juridiska frågor.
6. Gröna hyreskontrakt
Hitta bra exempel, utveckla kontrakt och tillämpning av dem. Kombinera med andra finansiella verktyg
7. Energitjänster och EPC
Utveckla former för EPC, lära av bra exempel.
8. Investeringsbidrag
Kartlägga och vägleda om vilka EU-stöd som finns och hur man kommer åt dem.
9. Förmåga att övertyga beslutsfattare
Att lära sig presentera verktyg och kombinationer av dessa på ett sätt så att beslutsfattare tar investeringsbeslut.

Byggdialogen tar särskilt ansvar för punkt 6, Gröna hyresavtal.

Temaområden

Byggdialogens temagrupper utgör kärnverksamhet som prioriteras i all planering av aktiviteter. Varje temagrupp bör ha en ordförande från branschen och en koordinator. I fyra av grupperna fungerar Högskolan Dalarna som koordinatörer.

I inledningen av perioden är följande grupper aktiva:

Energigruppen	Hållbara energisystem	Digitaliseringsgruppen
Effektivt byggande	Politiska trägruppen	Innemiljögruppen
Planeringsgruppen	Förvaltningsgruppen	

Följande samverkansgrupper är aktiva:

Äldreboendegruppen och Arkitekturrådet

Nya grupper kommer att vid behov bildas och ett försök att samla privata fastighetsägare planeras. Bostadsgruppen har lagts ned och andra kan komma att avslutas eller omformas efter beslut i styrelsen.

Temagruppernas arbeten ska vara resultatinkänt och generera dokument eller verktyg för bred användning i länets bygg- och fastighetsföretag. Ett ansvar för implementering i form av workshops, seminarier, dokumentation mm ligger på temagrupperna och genomförs normalt tillsammans med kontoret.

I flertalet temagrupper etableras samverkan med Högskolan i avsikt att skapa varaktig kunskapsutveckling och kompetensförsörjning.

April 2018
ByggDialog Dalarna
Styrelsen